

[Ministeren for kulturelle anliggender]

Indgreb i forhold til andre programbidragydere, herunder udenlandske rettighedshavere, har man i Norge ikke ment at kunne foretage uden at komme i konflikt med forpligtelserne i henhold til Bernerkonventionen. Ganske det samme problem ville opstå i Danmark, som ligeledes er tilsluttet Bernerkonventionen.

Jeg kan endnu en gang understrege det beklagelige i, at spørgsmålet om en tilfredsstillende betjening af de søfarende med danske fjernsynsprogrammer stadig er uløst. Som nævnt vil mulighederne for en løsning via radiolovgivningen blive undersøgt sammen med eventuelle andre løsninger. Det bør dog gøres klart i denne forbindelse, at rettighedsproblemerne ikke uden videre er løst ved en lovbestemmelse, der gør det til en pligt for Danmarks radio at sørge for en betjening af de søfarende med fjernsynsprogrammer. Det bringer en løsning et stort skridt nærmere, men ændrer ikke ved den omstændighed, at forholdet til rettighedshaverne, herunder de udenlandske, skal løses ad aftaleveje.

Til undervisningsministeren (7/10 77) af:

Honoré (KrF):

»Agter ministeren at foretage sig noget for at bevare danske dialekter som talesprog?«
(Spm. nr. 32).

Begrundelse.

I takt med at det vesteuropæiske samarbejde mellem staterne udbygges, har der været en stigende interesse for at bevare og udvikle de enkelte regioners og landsdeles egenart.

Man må i særlig grad være opmærksom på sproget, dvs. dialekten som et væsentligt middel til at fastholde og udtrykke en landsdels særpræg. Dialekterne er en kulturel rigdom, som ikke skal fortrænges, men holdes i hævd.

Imidlertid udgør massemedierne og undervisningen i dag en trussel imod dialekterne, idet rigssprog eller visse former for københavnsk fortrænger de forskellige dialekter. Der er skabt en forkert indstilling, som gør, at mange skammer sig over at tale dialekt.

Derfor må der ske en holdningsændring til dialekter og gøres en bevidst indsats bl. a. inden for den offentlige undervisning.

Rigsdansk bør fortsat være den privilegerede form for skriftsprog, men dialekt bør ikke helt udelukkes som skriftsprog. Man bør undertiden kunne skrive stile på dialekt. Men det er dog især anvendelse af dialekten som ligeberettiget talesprog, som bør nyde fremme i undervisningen.

Tekster på dialekt bør indgå i dansk- og sangundervisningen. Lærernes evne til at foretage undervisning på landsdelens dialekt skal betragtes som kvalifikation. Børn og unge skal opmuntres til i skolens timer at udtrykke sig på dialekt.

Den hermed antydede kulturelle decentralisering og tvesprogethed vil støde imod en dybt rodfæstet vanetænkning. Den er imidlertid i overensstemmelse med nyere tanker om det nære samfund og med en udbygning af de regionale særpræg i Vesteuropa.

Besvarelse (14/10 77):

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Når Hr. Honoré i sit spørgsmål refererer til begrebet danske dialekter, skaber det forestilling om, at en dialekt er et sprog, som klart kan afgrænses og beskrives. Men i virkeligheden taler størstedelen af den danske befolkning blandingsprog, som selv for sprogforskere er vanskelige at indkredse. Hver egn af Danmark har naturligvis sit sproglige særpræg, og mig bekendt er sådanne særpræg blevet respekteret i undervisningen, og formålsformuleringen for faget dansk i folkeskolen understreger da også, at eleverne skal styrkes i mulighederne for at gå ind i et mangesidigt sprogligt fællesskab. Et sådant fællesskab er betinget af, at man både har et hjemligt sprogligt fællesskab, og at man kan kommunikere over »dialektgrænserne«. Det er således naturligt, at læreren i det respektive lokale samfund inddrager egnens sprog, og jeg er overbevist om, at lærerne i høj grad tager udgangspunkt i elevernes eget sprog, og at der blandt andet synges de sange, som knytter sig til egnens folkelige tradition. Der findes dog et meget begrænset antal sange på dialekt, og ofte er de skrevet på et mere klassisk lokalsprog, som kan være svært tilgængeligt for eleverne. Lokalsproget kan jo på denne måde blive noget fjernt og fortidigt, som ikke kan blive til det værn mod en